

Jan Volker zoekt een toekomst in Australië

Van zijn geboorte in Noord-Holland naar een nieuw bestaan aan de andere kant van de wereld

Op 22 juni 1950 vertrok Jan Volker per vliegtuig van de KLM naar Sydney, Australië. Hij

was 26 jaar oud en stond aan het begin van een nieuw hoofdstuk in zijn leven. Wat bracht deze jonge Nederlander ertoe zijn vertrouwde omgeving achter zich te laten en zijn toekomst te zoeken aan de andere kant van de wereld? Aan de hand van familiegegevens, reisdocumenten en Australische archiefstukken kunnen we een deel van zijn levensverhaal reconstrueren.

Jeugd en familie

Jan Volker werd op 2 augustus 1923 geboren in Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Hij was een van de drie kinderen van ingenieur Johan Hendrik Volker en Marianne Euphemia Catharina Kruiver.

Zijn vader, Johan Hendrik Volker, werd op 2 december 1893 geboren in Dordrecht. Hij was directeur van beroep en overleed op 8 december 1967 in Wassenaar. Op 19 september 1921 was hij in Bergen, Noord-Holland, getrouwd met Marianne Euphemia Catharina Kruiver, die op 22 augustus 1899 in Haarlem werd geboren. Zij overleed op 17 januari 1929, toen Jan nog maar vijf jaar oud was.

Het verlies van zijn moeder vond plaats op jonge leeftijd. Hoe Jan deze gebeurtenis heeft ervaren en welke invloed deze op zijn verdere leven heeft gehad, is niet bekend. Wel vormt het een belangrijk gegeven in de reconstructie van zijn jeugd.

Zijn vader was eerder getrouwd geweest met Hendrina Duifje Frank. Dat huwelijk eindigde in een echtscheiding, waarna hij met Marianne Kruiver in het huwelijk trad.

Een familiegeschiedenis die teruggaat tot Sliedrecht

Jan stamde uit de familie Volker, waarvan de wortels in de Sliedrechtse streek lagen. Zijn grootvader was eveneens Jan Volker. Tot zijn overgrootouders behoorden Tijs Schuurman Volker (1830–1916) en Pietertje Giltay (1834–1859).

De familiegeschiedenis verbindt Jan met een streek die bekendstaat om haar waterbouwkundige tradities en ondernemerschap. Of deze achtergrond ook een directe rol speelde bij zijn beroepskeuze en zijn latere vertrek naar Australië, is niet met zekerheid vast te stellen.

Naar Australië: een nieuwe toekomst

In juni 1950 nam Jan een ingrijpende beslissing. Op 22 juni vertrok hij met een KLM-vlucht naar Sydney. Volgens zijn reis- en registratiegegevens woonde hij vóór zijn vertrek in Wassenaar, mogelijk bij zijn familie.

Op zijn passagierskaart staat als beroep *Technical Supervisor*, oftewel technisch toezichthouder. Ook wordt een relatie vermeld met *Australian Dredging and General Works*. Deze gegevens wijzen erop dat zijn vertrek verband hield met zijn technische loopbaan en werkzaamheden in Australië.

De bagage van een emigrant bestaat niet alleen uit persoonlijke bezittingen, maar ook uit verwachtingen, plannen en onzekerheden. Voor Jan betekende de reis in ieder geval een overgang van het vertrouwde Nederland naar een land waar hij zijn leven opnieuw zou opbouwen. Wat zijn persoonlijke beweegredenen precies waren, is vooralsnog niet uit de beschikbare documenten op te maken.

Volgens zijn registratiekaart arriveerde Jan op 27 juni 1950 in Australië. Het verschil tussen de vertrekdatum en de geregistreerde aankomstdatum kan samenhangen met de wijze waarop de reis- en registratiegegevens zijn vastgelegd.

Van Williamstown naar Tasmanië

Na zijn aankomst vond Jan onderdak op een adres aan 24 Power Street in Williamstown, een plaats in de omgeving van Melbourne, in de deelstaat Victoria.

Later duikt zijn naam op in verband met Doraet Tin, South Mount Cameron, in Tasmanië. Deze vermelding vormt een aanwijzing voor een volgende fase in zijn Australische leven. De precieze omstandigheden waaronder hij van Victoria naar Tasmanië verhuisde, zijn nog niet bekend.

De verschillende adressen laten zien dat zijn verblijf in Australië zich niet tot één plaats beperkte. Zijn werk bracht hem mogelijk naar gebieden waar technische en industriële activiteiten plaatsvonden. Nader onderzoek naar de betrokken onderneming en de plaatselijke archieven kan hierover wellicht meer duidelijkheid geven.

Een nieuw gezin in Tasmanië

De Australische documenten geven ook een inkijkje in Jans persoonlijke leven. In 1950 stond hij als ongehuwd geregistreerd. In een later document over zijn aanvraag tot naturalisatie of registratie als Australisch staatsburger wordt melding gemaakt van een kind dat in Tasmanië was geboren.

Daarmee ontstaat een beeld van een man die na zijn vertrek uit Nederland niet alleen een nieuw werkend bestaan opbouwde, maar ook een gezin stichtte. De naam van zijn partner en de verdere gegevens over hun kind zijn in de hier besproken stukken niet vermeld. Daarom blijft de precieze ontwikkeling van zijn gezinsleven voorlopig gedeeltelijk onduidelijk.

Op weg naar het Australische staatsburgerschap

Een bijzonder document uit Jans Australische archief is het rapport dat werd opgesteld in verband met zijn aanvraag tot naturalisatie of registratie als Australisch staatsburger.

In dit rapport verklaarde een referent dat hij Jan al achttien maanden kende. Hij omschreef hem als iemand van goed gedrag en als een gerespecteerd burger van het district. Ook werd in het rapport vermeld dat de handtekeningen van de personen die als referent optraden, waren gecontroleerd en correct bevonden.

K/ 190732
PASSENGER CARD (AIRCRAFT)

Name in Full Volker Jan
(Print in block letters)

Permanent Address Havenweg 11, Haffend
Hv. 2 v. Haffend

Occupation Technician - Supervisor

Date of Birth 2nd August 1923 Sex M
Day Month Year

Place of Birth Haren, Groningen, Spoorwagenveld

Nationality Dutch

If naturalized _____ Place _____ Date _____

Passport No. 626224

Issued at The Hague Date 11-5-49

Airline KLM

Flight Charter Date 22/6/50

Point of Embarkation Amsterdam

Point of Disembarkation Sydney

Names and Ages of accompanying dependants under 16 years _____

If required, state: Married, Single, Widowed or Divorced Single

Height 6' 1" Weight _____

Colour of hair L. Brown Colour of eyes Brown

Race (European, Asiatic, Polynesian, African) European

(OVER) National Archives of Australia NAA: P1185, VOLKER

Dit soort verklaringen maakte deel uit van de administratieve beoordeling van een aanvraag. Ze geven niet alleen inzicht in de procedure, maar ook in de manier waarop Jans verblijf en reputatie in zijn nieuwe omgeving werden vastgelegd.

Het document is daarmee een tastbare aanwijzing dat Jan bezig was zijn positie in Australië formeel te bestendigen. Of en wanneer zijn aanvraag uiteindelijk werd goedgekeurd, moet aan de hand van aanvullende naturalisatie- of burgerschapsregisters worden vastgesteld.

Een leven tussen twee werelden

Het verhaal van Jan Volker begint in Noord-Holland, in een Nederlandse familie met wortels in Sliedrecht. Het voert vervolgens naar Australië, waar

hij in 1950 aankwam om er als technisch toezichthouder aan de slag te gaan. Via Williamstown kwam hij uiteindelijk in verband met Tasmanië, waar ook een kind van hem werd geboren.

Zijn reisdocumenten en de stukken rond zijn aanvraag tot het Australische staatsburgerschap bieden fragmenten van een levensverhaal dat zich over twee continenten uitstrekt. Ze vertellen waar hij vandaan kwam, wanneer hij vertrok en hoe hij in Australië werd geregistreerd. Over zijn persoonlijke ervaringen, zijn dagelijkse werk en de ontwikkeling van zijn gezin is nog veel onbekend.

Juist die combinatie van vastgelegde feiten en open vragen maakt zijn geschiedenis interessant. Achter de namen, data en adressen staat een man die zijn leven voortzette in een nieuw land. Jan Volker zocht in Australië een toekomst — en de documenten die hij achterliet, helpen ons stap voor stap te ontdekken hoe die toekomst vorm kreeg.